

УРСУЛА ЛЕ ГУИН ДЕВЕТ ЖИВОТА

Превод от английски: Владимир Германов, 2013

chitanka.info

Беше жива отвътре, но мъртва отвън, лицето ѝ беше черна и сиво-кафява плетеница от бръчки, тумори, пукнатини. Беше плешива и сляпа. Треморите, които сгърчваха лицето на Либра, бяха просто потрепвания на разрухата. Отдолу, в черните коридори, в залите под кожата, в тъмнината имаше прашене, ферменти, химически кошмари, които продължаваха столетия.

— О, проклетата планета има газове — промърмори Пуг, когато куполът се разтърси и на километър в югозападна посока се пукна мехур, разпръсна сребърна гной върху залеза. Слънцето залязваше от два дни. — Ще се радвам да видя човешко лице.

— Благодаря — подхвърли Мартин.

— Твоето е човешко, без съмнение — каза Пуг, — но го гледам от толкова време, че не го виждам.

Радио-видео сигнали забръмчаха в комуникатора, с който работеше Мартин, стихнаха, върнаха се като лице и глас. Лицето изпълни екрана — нос на асирийски цар, очи на самурай, бронзова кожа, ириси с цвят на желязо — млад, величествен.

— Така ли изглеждат човешките същества? — стъписа се Пуг. — Бях забравил.

— Стига, Оуен, в ефир сме.

— Изследователска мисия Либра, база, обадете се, моля, изстрелваме се от „Врабец“.

— Тук Либра. Лъчът е насочен. Спускайте се. Дайте старт.

— Оттласкване след седем земни секунди. Задръж. — Екранът трепна и заискри.

— Всички ли изглеждат така? Мартин, ти и аз сме по-грозни хора, отколкото си мислех.

— Млъкни, Оуен...

В продължение на двацет и две минути Мартин следваше спускащия се надолу кораб по сигнал, после го видяха през почистения купол — малка звезда, която пропада на фона на кърваво оцветения изток. Кацна леко и тихо, защото атмосферата на Либра пренасяше само малка част от звуците. Пуг и Мартин затвориха костюмите си за излизане на повърхността, измъкнаха се през херметизиращите камери и хукнаха с дълги крачки — досущ Нижински и Нуреев, — към кораба. Три модула с оборудване се

спуснаха в интервал от четири минути един от друг и на сто метра източно от него.

— Излезте — каза Мартин по радиото в костюма си. — Чакаме пред люка.

— Идвайте, метанът е добър — добави Пуг.

Люкът се отвори. Младият мъж, когото видяха на екрана, се измъкна с атлетично движение и скочи върху прахоляка и шлаката на Либра. Мартин стисна ръката му, но Пуг остана загледан в люка, през който се измъкна още един млад мъж със същото атлетично движение, следван от млада жена, която украси отскока си с чупка. И тримата бяха високи, с бронзова кожа, черна коса, издължени носове, вдлъбнатина между очите — еднакви лица. И тримата имаха еднакви лица. Появи се четвърти, изви се, скочи.

— Мартин — каза Пуг, — изпращат ни клонирани.

— Точно така — потвърди един от новодошлите, — ние сме десет клонирани. Името е Джон Чоу. Ти ли си лейтенант Мартин?

— Аз съм Оуен Пуг.

— Алваро Гиен Мартин — представи се Мартин официално и леко кимна. Появи се още едно момиче — същото красиво лице. Мартин се вторачи в него и очите му се завъртяха като на неспокоен кон. Очевидно никога не беше мислил за клонирането и сега преживяваше технологичен шок.

— Спокойно — подхвърли Пуг на аржентински диалект. — Това са само необичайно много близнаци.

Стоеше до Мартин и се радваше на срещата.

Трудно е да срещнеш непознат. Дори най-големият екстраверт, когато срещне най-стеснителния непознат, изпитва някакъв ужас, при все че може и да не го осъзнава. Дали няма да ме направи за смях, да унищожи самочувствието ми, да ме превземе, да ме съсипе, да ме промени? Дали ще е различен от мен? Да, ще бъде. Това е то ужасното нещо — непознатостта на непознатия.

След две години на мъртва планета, последната от които в изолация като екип от двама — ти и другият, — става още по-трудно да срещнеш непознат, колкото и добре дошъл да е. Отвикнал си от различното, загубил си навиците за общуване. И страхът се съживява, примитивната тревожност, старият ужас.

Клонираните — петима мъже и пет жени, приключиха за две минути това, с което човек би се справил най-малко за двацет: поздравиха Пуг и Мартин, огледаха Либра, разтовариха кораба, приготвиха се за път. Тръгнаха и куполът се изпълни с тях — кошер златни пчели. Жужаха и бръмчаха тихо, запълваха тишината и всички пространства с меднокафявото гъмжило на човешкото си присъствие. Мартин гледаше озадачено дългокраките момичета, а те му се усмихваха, по три наведнъж. Усмивките им бяха по-нежни от тези на момчетата, но не по-малко сияйно самоуверени.

— Самообладание — промърмори Оуен Пуг на приятеля си. — Това е. Помисли си какво е да си ти, но десет пъти. Девет секунди за всяко движение, девет „да“ при всяко гласуване. Би било невероятно.

Но Мартин беше заспал. И клонингите на Джон Чоу заспаха като един. Куполът се изпълни със спокойното им дишане. Бяха млади, не хъркаха. Мартин пъшкеше и хъркаше с отпуснато тъмношоколадово лице в сумрачните отблясъци на залязлото първично слънце на Либра — най-накрая. Пуг беше изчистил купола и звездите надничаха през него — сред тях Сол, огромна компания от светлинки, клонинг на великолепието. Пуг заспа и сънува едноок гигант, който го преследваше през тресящите се зали на Ада.

От спалния си чувал Пуг видя събуждането на клонираните. Всички станаха в интервал от една минута с изключение на една двойка, момче и момиче, които продължаваха да спят в един спален чувал, сладко прегърнати. Когато Пуг видя това, изпадна в шок, подобен на някое от земетресенията на Либра — много дълбок тремор. Не го осъзнаваше и дори смяташе, че гледката му е приятна. Нямахше друга подобна утеха на този мъртъв, кух свят. Които правят любов, имат повече сила. Един от другите настъпи двойката. Събудиха се и момичето седна сънливо, с голи златни гърди. Една от сестрите й прошепна нещо на ухото. Тя хвърли поглед към Пуг и се шмугна в спалния чувал. От друга посока дойде гневен поглед. От трета — глас:

— За бога, свикнали сме да имаме стая само за нас. Надявам се, нямате нищо против, капитан Пуг.

— За мен е удоволствие — отговори Пуг наполовина искрено. Трябваше да се изправи само по късите гащета, с които спеше, и се

чувстваше като оскубан петел — бяла кожа на пъпки. Рядко беше завиждал на Мартин за плътния кафяв цвят. Обединеното кралство беше преминало през Големия глад сравнително успешно, загуби по-малко от половината си население — рекорд, постигнат благодарение на строгия контрол над храните. Черноборсациите и запасяващите се бяха екзекутирани. Трохите се споделяха. На местата с по-богати земи повечето измряха, а малцина бяха добре, докато във Великобритания умряха малцина и никой не живееше добре. Всички отслабнаха. Синовете им бяха слаби, внуците им бяха слаби — дребни, с чупливи кости, лесно боledуваха. Когато цивилизацията стана въпрос на чакане на опашка, британците опазиха реда и по този начин превърнаха оцеляването на най-приспособените в оцеляване на най-почтените. Оуен Пуг беше слаб, дребен мъж. И беше на Либра.

А в този момент му се искаше да не е.

На закуска Джон каза:

— Капитан Пуг, ако може да ни инструктирате...

— Казвай ми Оуен.

— Оуен, ще трябва да изработим графика си. Има ли нещо ново в мината след последния ти доклад до мисията? Запознахме се с другите ти доклади, докато „Врабец“ беше в орбита около Планета V.

Мартин не отговори, макар че мината беше негово откритие и негов проект, затова Пуг трябваше да даде най-доброто от себе си. Не беше лесно да се разговаря с тях. Еднакви лица, с еднакво изражение на интелигентен интерес, наклонени към него през масата под един и същи ъгъл. Всички кимаха едновременно.

Над знака на Експлоатационния корпус всеки имаше табела с името — първо име Джон, последно име Чоу, разбира се, но средните имена се различаваха. Мъжете бяха Алеф, Каф, Йод, Гимел и Самед, жените бяха Садхе, Далет, Заин, Бет и Реш. Пуг опита да използва имената, но се отказа веднага — понякога дори не можеше да разбере кой говори, защото всички гласове си приличаха.

Мартин намаза препечена филийка, отхапа от нея, най-накрая се намеси:

— Вие сте екип, нали?

— Да — отговориха двама Джон.

— Боже, какъв екип! Досега не разбирах какъв е смисълът. До каква степен всеки от вас знае какво мислят останалите?

— До никаква, честно казано — отговори едно от момичетата, Заин. Останалите я гледаха с еднаквия си одобрителен поглед. — Никаква телепатия, нищо свръхестествено. Просто мислим еднакво. Разполагаме със свършено еднакъв мозък. При еднакви стимули, при еднакъв проблем е много вероятно да реагираме еднакво, да предложим еднакви решения, едновременно. Обясненията са лесни — но обикновено дори не се налага да прибъгваме до тях. Рядко се случва да не се разберем помежду си. Това улеснява работата ни като екип.

— Да, за бога — кимна Мартин. — От шест месеца Пуг и аз отделяме по седем часа на всеки десет, за да изглаждаме неразбирателствата помежду си. Както и повечето хора. Ами при непредвидени обстоятелства? Също толкова добри ли сте при възникване на неочакван проблем, колкото и нормал... колкото и екип от несвързани помежду си хора?

— Засега статистиката показва, че сме — отговори Заин веднага. Клонираните трябва да бъдат обучавани да решават въпроси, да вдъхват увереност, да разсъждават, помисли си Пуг. Всичко, което казваха, звучеше гладко и сковано, досущ обяснение, което се дава публично. — Не умеем да правим мозъчни атаки, както в другите екипи. Няма как да се възползваме от взаимодействието на различни умове. Имаме обаче компенсиращо предимство. Клонираните са от най-добър човешки материал, хора от горната четвърт по скалата на интелигентността, генетично устройство алфа, двойно А, и така нататък. Разполагаме с повече ресурси от повечето индивиди.

— И те са умножени по десет. Кой е... кой е бил Джон Чоу?

— Гений, несъмнено — обади се Пуг учтиво. Интересът му към клонирането не беше така нов и изострен като на Мартин.

— Комплексен, тип Леонардо — отговори Йод. — Биоматематик, същевременно челист и подводен ловец, с интереси в проблемите на строителното инженерство и така нататък. Умрял е, преди да създаде основните си теории.

— Значи, всеки от вас представя различна страна на неговия ум, на талантите му?

— Не — отговори Заин и поклати глава в синхрон с няколко от останалите. — Разбира се, имаме еднакъв мозък и общи склонности, но всички ние сме инженери в „Планетарна експлоатация“. Клонираният в по-ново време може да бъде обучен да развива други

аспекти на основните си заложи. Обучението е всичко. Генетичната база е еднаква. Ние сме Джон Чоу. Но сме обучени различно.

Мартин гледаше като зашеметен от взривна вълна.

— На колко години сте?

— На двайсет и три.

— Казвате, че е умрял млад — взели са размножителни клетки от него преди това или...?

— Умрял е на двайсет и четири, при катастрофа с въздушен автомобил — обясни Гимел. — Не са успели да спасят мозъка, затова са взели клетки от вътрешностите и са ги култивирали за клониране. Репродуктивните клетки не се използват за клониране, защото съдържат само половината от хромозомите. Вътрешните клетки, от друга страна, лесно се обработват и препрограмират, за да не са специализирани и да са годни за цялостно развитие.

— Всички сте трески от стария пън — отбеляза Мартин храбро.

— Обаче... как е възможно някои от вас да са жени?

Този път отговори Бет:

— Лесно е половината клетъчна маса да се препрограмира назад, към базата, тоест към женския пол. Обратното е по-трудно — трябва да се включат изкуствени V хромозоми. Затова клонират предимно мъже, така по-лесно се получават двата пола.

Отново Гимел:

— Разработили са техниките и функциите много внимателно. Данъкоплатецът иска най-доброто за парите си, а клонирането е скъпо, разбира се. С клетъчните манипулации, инкубацията в плаценти „Нгама“, поддържането и обучението в приемни родителски групи, всеки от нас струва около три милиона.

— Следващата ви генерация... — заекна Мартин, все още объркан. — Предполагам, че... се размножавате?

— Ние, жените, сме стерилни — изтъкна Бет съвършено спокойно. — Стана дума, че V хромозомата се заличава от оригиналната клетка. Мъжете могат да се размножават с одобрени самостоятелни индивиди, ако искат. За да направят Джон Чоу отново обаче, просто трябва да се клонира клетка от клонирания.

Мартин се отказа от усилията да продължава разговора. Кимна и задъвка изстиналата филийка.

— Е — обади се един от мъжете и всички промениха настроението си като ято скорци, които сменят посоката при трепване на крило и следват водача си толкова бързо, че не можеш да разбереш кой води. — Да отидем да разгледаме мината. След това ще разтоварим оборудването. Имаме някои много добри модели спускаеми роботи. Ще искате да ги видите, нали?

Ако Пуг или Мартин не бяха съгласни, щеше да им е трудно да го изрекат гласно. Клонираните бяха учтиви, но единодушни — решенията им тежаха. Пуг, командир на База 2 на Либра, изпита съмнения. Би ли могъл да командва тези супермъже и супержени, при това гении, както подобава? Остана близо до Мартин, докато слагаха костюмите за излизане. И двамата мълчаха.

Разпределиха се по четирима в трите големи авиоджета, полетяха на север от купола, над мрачната, нагъната кожа на Либра, под светлината на звездите.

— Мрачно — отбеляза един.

С Пуг и Мартин се качиха момче и момиче. Пуг се зачуди дали точно тези двамата не бяха в един спален чувал предната нощ. Не се съмняваше, че не биха имали нищо против да ги попита. Сексът за тях вероятно беше нещо нормално, като дишането. Извинете, вие двамата дишахте ли снощи?

— Да — съгласи се. — Мрачно е.

— Това е първото ни пътуване, ако не се брои обучението на Луната.

Гласът на момичето определено беше по-висок и по-мек.

— Как понесохте големия скок?

— Упоиха ни. Щеше ми се да го преживея. — Каза го момчето. Прозвуча тъжно. Тези двамата като че ли притежаваха повече индивидуалност — когато ги нямаше останалите. Дали повторението на индивидуалното неутрализира индивидуалността?

— Не се ядосвай — каза Мартин, който управляваше джета. — Не можеш да преживееш не-времето, защото то не е налице.

— Ще ми се, поне веднъж — въздъхна единият от двамата. — Така че да знаем.

Планината Мерионет показва прокажената си гърбица на изток под звездната светлина. От вентилаторна шахта на запад се заиздига облак замръзващ газ и джетът се наклони надолу, за кацане.

Близнаците се мобилизираха за кацането, размениха едва забележими жестове на подкрепа. Твоята кожа е моя кожа, помисли си Пуг. Само че буквално, не метафорично. Какво ли би било да имаш някого толкова близък, колкото тях? Винаги да получаващ отговор, когато заговориш, никога да не си сам, когато изпитваш болка. Обичай ближния, както обичаш себе си... Този стар проблем беше решен. Ближният си самият ти — любовта е свършена.

Появи се Адската паст, мината.

Пуг беше геолог на проучвателната мисия, Мартин беше негов техник и картограф. Когато обаче в хода на местното проучване Мартин откри урановата мина, Пуг му даде пълни права, както и основната тежест по изследването на жилата и планирането на работата на експлоатационния екип. Тези хлапета бяха изпратени от Земята, години преди докладите на Мартин да стигнат там, и нямаха представа какви ще са задачите им, докато не дойдат на място. Изследователският корпус просто изпращаше екипи периодично и сляпо, както глухарчето разхвърля семената си — знаеха, че на Либра или на следващата планета ще има работа за тях, но още нямаха представа каква ще е тя. Правителството се нуждаеше от урана спешно и нямаше време да чака докладите да пътуват през светлинните години. Веществото беше като златото — старомодно, но ужасно важно — и си струваше да се добива на чужди планети и да се транспортира между звездите. Струва теглото си в живи същества, помисли си Пуг с горчивина, докато наблюдаваше как високите млади мъже и жени влизат в колона по един, покрити със звездни отблясъци, в черната дупка, която Мартин беше нарекъл Адска паст.

Когато влязоха, хомеостатичните им челни лампи засветиха по-ярко. Дванайсет клатещи се лъча се плъзгаха по влажните, набръчкани стени. Пуг чу как радиационният датчик на Мартин ускори писукането си някъде напред.

— Тук е пропастта — разнесе се гласът на Мартин по комуникатора на костюма, като заглуши писукането и мъртвата тишина наоколо. — Намираме се в странична пукнатина, това пред нас е основният вертикален комин. — Черната бездна зееше, отсрещната ѝ стена не се виждаше на светлината на челните лампи. — За последен път вулканична дейност тук е имало преди около две хиляди години. Най-близкият разлом е на двайсет и осем километра източно оттук,

нарича се Ров. Районът тук изглежда устойчив сеизмично, както и всичко наоколо. Големият базалтов разлив отгоре, изглежда, стабилизира всички тези субструктури, стига сам той да е стабилен. Централната рудна жила е на трийсет и шест метра надолу и преминава през поредица от пет подобни на балон пещери, в посока североизток. Това е жила с висококачествена руда. Видяхте процентите, нали? Добивът няма да е проблем. Цялата работа е балоните да се разработват от горната страна.

— Сваляме капака и ги пускаме да летят. — Някой се засмя. Чуха се гласове, но те бяха един и същи глас и радиовръзката не ги локализираше в пространството.

— Отваряте ги от горната страна.

— Така е по-безопасно.

— Обаче тук, отгоре, има солиден базалтов пласт, дебел... колко? Десет метра?

— Между три и дващест метра, така пише в доклада. Навсякъде под него има добра руда.

— Използвайте достъпа, в който сме сега, изправете го малко, пуснете релси за роботите.

— Ще докараме механични копачи.

— Имаме ли достатъчно материал за подпори?

— Колко руда според теб може да се добие тук, Мартин?

— Ами... Най-малко пет милиона килограма. Но не повече от осем.

— Транспортът ще пътува до тук за десет земни месеца.

— Ще трябва рудата да е чиста.

— Не, вероятно вече са решили проблема с масата при транспорт с близка до светлинната скорост, нали, минали са шестнайсет години, откакто тръгнахме от Земята миналия вторник.

— Да, ще върнат там всичко и ще го пречистят в околоземна орбита.

— Ще слизаме ли, Мартин?

— Вие вървете. Аз съм бил долу.

Първият — Алеф? (иврит: вол, водач) — се завъртя над стълбата и се спусна надолу. Останалите го последваха. Пуг и Мартин останаха на ръба на пропастта. Пуг настрои комуникатора да се свързва само с костюма на Мартин и забеляза, че и колегата му прави същото. Беше

някак уморително да слушаш как един човек мисли на десет гласа. Или може би един глас изговаряше мислите на десет души?

— Страхотна карантия — отбеляза Пуг и погледна в черната дупка, по чиито покрити с вени и брадавици стени някъде долу проблясваха лъчите на челните фенери. — Кравешко черво. Гадно, огромно черво със запек.

Броячът на Мартин писукаше като загубило се пиле. Намираха се във вътрешността на мъртва, но епилептична планета, дишаха кислород от бутилки, носеха костюми, устойчиви на корозиви и вредни лъчения, на температурни разлики от 200 градуса, защитени от скъсване и издръжливи на удар, доколкото е възможно, предвид меката и уязвима материя вътре.

— При следващия скок — каза Мартин — искам да попадна на планета, на която няма какво да се експлоатира.

— Ти намери рудата.

— Следващия път ме остави у дома.

Пуг изпита задоволство. Надяваше се Мартин да иска да работи с него и в бъдеще, но никой от двамата не беше свикнал да говори за чувствата си, и той се бе поколебал да попита.

— Ще опитам — отговори.

— Мразя това място. Обичам пещери. Затова дойдох. Заради спелеологията. Тази пещера обаче е гадна. Зла. Дори не можеш да се спуснеш в нея. Дано новодошлата банда се справи. Като че ли си знаят работата.

— Полъх от бъдещето. Както и да е — каза Пуг.

Полъхът от бъдещето се изсипа като гъмжило от стълбата, обсади Мартин, отнесе го към изхода, забърбори на и около него: „Имаме ли достатъчно материал за подпори?“, „Ще стане, ако закалим режещите зъбци на екстрактора“, „Ще издържи ли, ако приложим малки взривове?“, „Каф може да пресметне натоварването“. Пуг превключи комуникатора си, така че отново да ги чува. Изгледа ги — толкова много мисли тревожеха неспокойния им ум, — а също и Мартин, застанал мълчалив сред тях, и Адската паст, и сбръчканата равнина.

— Това е то. Какво ще кажеш за такъв предварителен график, Мартин?

— Това бебе си е ваше — отговори им техникът.

В рамките на пет земни дни Джоновете разтовариха материалите, пуснаха в действие цялото си оборудване и се заеха да разкриват мината. Работеха невероятно ефективно. Пуг беше смаян и изплашен от енергичността, увереността и независимостта им. Изобщо нямаха нужда от него. Клонираният индивид, мислеше си, може би е първото наистина стабилно и разчитащо на себе си човешко същество. След като веднъж достигне зряла възраст, то няма нужда от ничия помощ. Напълно самодостатъчно е физически, сексуално, емоционално, интелектуално. Каквото и да направи някой негов представител, ще получи подкрепата на себеподобните си, неговите други превъплъщения. Никой страничен не е нужен.

Двама от клонираните останаха в купола, за да изчисляват и да се занимават с документацията, като често пътуваха до мината, за да правят измервания и да вземат проби. Бяха математиците на групата, Заин и Каф. Тоест, както обясни Заин, всички бяха учили математика, от три до двайсет и една годишна възраст, но тя и Каф бяха продължили да специализират математика, а останалите се заели с други специалности — геология, минно дело, инженерни науки, електроника, роботика, приложна атомна физика и така нататък.

— С Каф смятаме — каза Заин, — че сме елементът от клонинга, който е най-близо до Джон Чоу, какъвто е бил в единичния си живот. Разбира се, той се е занимавал с биоматематика, а ние не получихме особено задълбочени познания в тази дисциплина.

— Имаха нужда от нас предимно в тази област — добави Каф с патриотичното самодоволство, което понякога излъчваха братята и сестрите му.

Пуг и Мартин скоро се научиха да различават тази двойка от останалите: Заин — по цялостния облик, Каф — само по обезцветения нокът на четвъртия пръст на лявата ръка, следствие от зле насочен чук, когато е бил на шест. Несъмнено помежду им имаше множество разлики от този род, физически и психологически. Природата може и да е идентична, но израстването — не. Ала беше трудно да се открият. И тази трудност произтичаше отчасти и от факта, че те никога не разговаряха истински с Пуг и Мартин. Шегуваха се с тях, бяха мили, спогаждаха се чудесно. Не даваха обаче нищо от себе си. И нямаше как

да се възрази срещу това. Бяха много приятни, държаха се дружелюбно — със стандартизираното американско дружелюбие.

— От Ирландия ли си, Оуен?

— Никой не е от Ирландия, Заин.

— Има много американци с ирландски произход.

— Разбира се. Но вече няма ирландци. Последния път, когато получих вест, на целия остров бяха останали към две хиляди. Не са наложили контрол над раждаемостта и храната е свършила. При Третия голям глад не са останали никакви ирландци, освен свещениците, а те не се женят. Всички или почти всички.

Заин и Каф се усмихнаха стъклено. Нямаха опит нито с религиозния фанатизъм, нито с иронията.

— Тогава какъв си по народност? — попита Каф, а Пуг отговори:

— Уелсец.

— На уелски ли разговаряте помежду си с Мартин?

Не е твоя работа, помисли си Пуг, но обясни:

— Не. Това е неговият диалект, не моят. Аржентински. Произлиза от испански.

— Научил си го, за да водите лични разговори?

— Какви лични разговори на това място? Работата е там, че на човек понякога му се иска да поговори на родния си език.

— Нашият роден език е английски — каза Каф без капка разбиране. А защо да проявява разбиране? Проявяваш разбиране, когато искаш същото в замяна.

— Уелс старинен ли е? — попита Заин.

— Уелс? А... Правилно е да се нарича Уейлз. Да, старинен е. — Пуг включи резачката си за скали, с помощта на чийто ликвидиращ невроните писък предотврати всякакви по-нататъшни разговори. Докато машината пищеше, той се обърна и изрече неприлична дума на уелски.

Същата вечер използва аржентинския диалект за личен разговор.

— Едни и същи двойки ли се чифтосват, или се сменят всяка нощ?

Мартин доби изненадан вид. Благопристойно изражение, непривично за чертите му, се появи за момент. Изчезна. Беше твърде любопитен.

— Мисля, че се сменят.

— Недей да шепнеш, човече, изглежда гадно. Според мен се редуват.

— По график?

— Така че никой да не бъде пропуснат.

Мартин се изсмя вулгарно, но се овладя.

— Ами ние? Нас не ни ли пропускат?

— Това не им минава през ум.

— Ами ако предложи на някое от момичетата?

— Ще каже на другите и ще решат заедно.

— Аз не съм бик — поклати глава Мартин и мрачното му едро лице пламна. — Не бих позволил да...

— Тихо, тихо, мачо — спря го Пуг. — Смяташ ли да предлагаш на някоя?

Мартин сви рамене, намръщен.

— Нека се занимават с кръвосмешение.

— Кръвосмешение или мастурбация?

— Все ми е едно, стига да не ги чувам.

Първоначалните опити на клонираните да се държат сдържано скоро се изпариха, защото не бяха мотивирани от никакъв стремеж да се прикриват от самите себе си или да осъзнават чуждото присъствие. Пуг и Мартин всекидневно бяха потапяни, при това все по-дълбоко, в интимностите на техните непроменящи се емоционално-сексуално-ментални отношения — потапяни, но изключени.

— Още два месеца — каза Мартин една вечер.

— До какво? — тросна се Пуг. Напоследък беше раздразнителен, а намусеността на Мартин му лазеше по нервите допълнително.

— До спасението.

След шейсет дни трябваше да се върне целият екип на тяхната изследователска мисия от проучването на другите планети в системата. Пуг го знаеше.

— Дните в календара ли задраскваш? — подигра го той.

— Стегни се, Оуен.

— Какво искаш да кажеш?

— Каквото казвам.

Разделиха се с негодувание и яд.

Пуг се върна след ден в Пампата — обширна равнина от лава, чийто най-близък край беше на два часа полет с авиоджет в южна посока. Беше уморен, но и освежен от самотата. Не беше позволено да правят дълги пътувания сами, но напоследък нарушаваше забраната често. Мартин седеше приведен под ярката светлина и чертаеше поредната си майсторски пипната карта. Тази беше на цялото лице на Либра, покритото с тумори лице. Иначе куполът беше пуст, голям и сумрачен на вид, както в дните преди идването на клонираните.

— Къде е златната орда?

Мартин изсумтя неведението си, както щрихираше. Изправи гръб, за да погледне слънцето, клекнало немошно като голяма крастава жаба върху източната равнина, и часовника, който показваше 18:45.

— Днес имаше сериозни земетресения — каза и отново погледна картата си. — Усети ли ги там, долу? Сандъците изпопадаха. Виж сеизмографа.

Писецът потрепваше и танцуваше върху хартията. Тук никога не преставаше да танцува. Към средата на следобеда бяха записани пет земетресения със сериозен интензитет. На два пъти писецът беше излязъл от хартията. Компютърът се бе активирал и бе пуснал разпечатка, на която пишеше „Епицентър 61'N x 42'E“.

— Този път не е в Рова.

— Стори ми се, че го усетих по-различно от обикновено. Порязко.

— В База 1 някога лежах буден и чаках пода да подскочи. Странно е как свикваш с нещата.

— Ще изкукаш, ако не свикваш. Какво има за вечеря?

— Мислех, че ти си сготвил.

— Чаках клонираните.

Пуг се почувства използван, но извади дванайсет кутии с обяд. Мушна две в моменталната фурна. Извади ги.

— Добре. Ето я вечерята.

— Мислех си — сподели Мартин и дойде до масата — какво ли би станало, ако някой клониран клонира себе си. Незаконно. Прави хиляда копия. Десет хиляди. Цяла армия. Ще може да направи преврат, нали?

— Колко милиони обаче ще струва това? Изкуствени плаценти и всичко останало. Ще е трудно да се запази в тайна, освен ако няма своя

собствена планета. Някога, преди глада, когато на Земята е имало национални правителства, са говорили за такива неща. Да клонират най-добрите си войници, да направят цели полкове с такива войници. Храната обаче е свършила, преди да се заемат с тази игра.

Разговаряха приятелски, както обикновено.

— Странно — подхвърли Мартин между две хапки. — Тази сутрин излязоха рано, нали?

— С изключение на Каф и Заин. Смятаха днес да извадят на повърхността първия товар руда. Какво те безпокои?

— Не са се върнали за обяд.

— Не биха гладували, определено.

— Излязоха в седем.

— Да, в седем. — Тogaва Пуг разбра. Бутилките с въздух имаха запас за осем часа.

— Каф и Заин са занесли резервни бутилки, когато са отишли. Или имат резервни на обекта.

— Имат, но върнаха всичките тук, за да се презаредят.

Мартин стана и посочи една от купчините, които разделяха купола на проходи и помещения.

— Всеки костюм има сигнализация.

— Тя не е автоматична.

Пуг беше уморен и все още гладен.

— Сядай и яж, човече. Онези умеят да се грижат за себе си. Мартин седна, но не посегна към храната.

— Земетресението беше силно, Оуен. Първото. Толкова силно, че ме изплаши.

След миг Пуг въздъхна и каза:

— Е, добре.

Без особен ентузиазъм взеха двуместния джет, който винаги оставаше за тях в базата, и се насочиха на север. Дългият изгрев покриваше всичко с отровно червено желе. Хоризонталната светлина и сенките затрудняваха зрението, издигаха стени от фалшива стомана, през които да се промушват, превръщаха издутата равнина отвъд Адската паст в хлътнатина, пълна с кървава вода. Около входа на мината завариха джунгла от машини — кранове, кабели, багери, колела, вагонетки, плъзгачи, кабинички за управление, до една изкривени

и килнати немощно в червената светлина. Мартин скочи от джета и хукна в мината. Върна се при Пуг, извика:

— Оуен, за бога, долу са!

Пуг влезе и видя на пет метра от входа блестящата влага, черната стена, с която свършваше тунелът. Наскоро изложена на атмосферата, тя приличаше на органична материя, на вътрешности. Входът на тунела, разширен с взрив и с двойни релси за вагонетки, изглеждаше непроменен, докато не забележа хилядите пукнатинки с дебелината на паяжина по стените. Подът беше мокър — някаква гъста течност.

— Били са вътре — каза Мартин.

— Може още да са. Имали са допълнителни запаси въздух...

— Слушай, Оуен, погледни базалтовия разлив горе. Не виждаш ли какво е направило земетресението? Погледни внимателно.

Ниската земна гърбица, която беше като покрив над пещерите, все още имаше нереалния вид на оптическа илюзия. Беше се обърнала, хлътнала, оставила вдлъбнатина или яма. Пуг приближи и видя, че и тя е покрита с множество миниатюрни пукнатинки. От някои от тях се процеждаше белезникав газ, така че слънчевата светлина над повърхността на газовото езеро се разделяше на лъчи, трептеше като мараня над полутъмно червено море.

— Мината не е близо до разлома! Тук няма разлом!

Пуг се върна при него бързо.

— Не, тук няма разлом, Мартин... Виж, може да не са били вътре всички заедно.

Мартин го последва и двамата огледаха изпочупените машини внимателно. Забележах джета. Беше се спуснал от север и беше заседнал под ъгъл в хлътнатина, запълнена с фин прах. Беше пристигнал с двама пасажери. Единият беше наполовина затънал в прахоляка, а приборите на костюма му показваха нормални функции. Другият, жена, висеше от колана на наклонената седалка. Костюмът ѝ беше пробит от костите на счупените крака и тялото беше втвърдено като всички камъни наоколо. Откриха само това. Както изискваха правилникът и обичаите, кремираха мъртвата веднага с лазерните оръжия, които носеха задължително и досега не бяха използвали. Пуг си даде сметка, че ще му призлее, замъкна оцелелия до двуместния джет и изпрати Мартин с него към купола. После повърна и проми изцапаното във вътрешността на костюма си. Намери четириместния

джет невредим и се отправи към купола. Трепереше, сякаш студът на Либра бе успял да стигне до тялото му.

Оцелелият се оказа Каф. Беше в дълбок шок. На тила имаше оток, което вероятно означаваше сътресение, но видимо нямаше счупване.

Пуг донесе две чаши хранителен концентрат и две опаковки аквавит.

— Хайде — подкани. Мартин се подчини и отпи от тоника. Седнаха на сандъци край леглото, отпиваха глътки аквавит.

Каф лежеше неподвижно, с лице като восък, очертано от дългата до раменете блестяща черна коса, с леко разтворени устни, за да може да диша.

— Сигурно е станало при първия трус, най-силния — наруши мълчанието Мартин. — Вероятно цялата структура се е плъзнала встрани. После се е срутила вертикално. В страничните скали сигурно има газови пластове, като онези образувания в Квадрант 31. Нямаше обаче никакви признаци...

Както говореше, подът се измъкна изпод краката им. Предметите задрънчаха и заподскачаха, залюляха се и затрецяха, закрецяха: „Ха, ха, ха!“.

— Така беше и в четиринайсет часа — каза Разумът неуверено с гласа на Мартин сред разпадането и разрухата на света. Не-разумът обаче се надигна, когато хаосът стихна и предметите престанаха да танцуват, запищя с глас.

Пуг прескочи разлятата си чаша аквавит и задържа Каф на леглото. Мускулестото тяло го отхвърли настрани. Мартин натисна раменете. Каф закреця, загърчи се, започна да се дави. Лицето му посиня.

— Кислород! — извика Пуг и инстинктивно напипа точната игла в набора за първа помощ. Докато Мартин държеше кислородната маска, той я заби в блуждаещия нерв на Каф, върна го към живота.

— Не знаех, че умееш този трик — отбеляза Мартин, задъхан.

— Баща ми беше лекар. Често не помага — сви рамене Пуг. — Имам нужда от питието, което разлях. Мина ли трусът? Не мога да преценя.

— Има и вторични трусове. Не е само заради собственото ти треперене.

— Защо започна да се задушава?

— Не знам, Оуен. Погледни в книгата.

Каф сега дишаше нормално и цветът на лицето му се бе възстановил — единствено устните му бяха все още тъмни. Наляха си по още една доза кураж и пак седнаха до него, за да разгледат медицинския наръчник.

— При „Шок“ и „Сътресение“ не пише нищо за цианоза или асфиксия. Не е възможно да е вдишал каквото и да е с този костюм. Същото ще открием и в някой домашен наръчник за билки... „как да се справим с хеморойдите“! Пфу!

Пуг хвърли книгата към един сандък, но тя не падна на него, защото или той, или самият Пуг не беше стабилен.

— Защо не е сигнализирил?

— Моля?

— Осемте вътре, в мината, не са имали време. Този и момичето обаче са били вън. Може би тя е била близо до входа и е била ударена при първото свличане. Той също трябва да е бил вън, може би в кабината за управление. Изтичал е, измъкнал я е, закопчал я е с колана на седалката, потеглил е към купола. И през цялото това време нито веднъж не е натиснал паникбутон, който е в костюма му. Защо?

— Ами, получил е удар по главата. Съмнявам се да е разбрал, че момичето е мъртво. Не е бил на себе си. Дори и да е бил обаче, едва ли би сигнализирил на нас. Те търсеха помощ един от друг.

Лицето на Мартин беше като индианска маска, с дълбоки бръчки в ъгълчетата на устата, с очи като мътни въглени.

— Така е. Какво ли е изпитвал, когато е започнало да друсва, а той се е оказал вън, сам...

В отговор Каф изкрещя.

Скочи от леглото с конвулсии и кашляне като човек, който се задушава, събори Пуг на пода с размахана ръка, залитна и се блъсна в някакви сандъци, строполи се с посинели устни и побелели очи. Мартин го завлече обратно на леглото и му сложи кислородната маска, после коленичи до Пуг, който се надигаше, и избърса кървящата му скула.

— Оуен, добре ли си? Ще се справиш ли?

— Мисля, че да — отговори Пуг. — Защо триеш лицето ми с това нещо?

Беше парче смачкана компютърна лента, вече изпоцапано с кръв. Мартин го пусна.

— Вместо салфетка. Срязал си се на онзи сандък.

— Пристъпът му премина ли?

— Така изглежда.

Втрениха се в Каф, който лежеше неподвижно, с леко раздалечени устни, под които се виждаше бялата редица на зъбите му.

— Като епилепсия е. Дали мозъкът му не е увреден?

— Защо да не му инжектираме мепробамат?

Пуг поклати глава.

— Не знам какво точно имаше в инжекцията, която вече му направих. Не искам да му навредим.

— Може би сега ще заспи?

— Аз самият бих искал да поспя. Имам чувството, че след земетресението и случилото се с него не мога вече да си стоя на краката.

— Раната ти е гадна. Върви я изчисти. Аз ще го пазя.

Пуг изчисти сцепената си буза, свали ризата си, поколеба се.

— Има ли нещо, което би трябвало да направим... което да опитаме да направим...

— Всички те са мъртви — прекъсна го Мартин глухо, деликатно.

Пуг се излегна върху спалния си чувал и миг след това го събуди ужасяващ звук: нов пристъп на спазми и гърчове. Изправи се, намери игла, опита три пъти да я забие правилно и не успя, зае се да масажира сърцето на Каф.

— Уста в уста — отсече и Мартин се подчини. След миг Каф пое рязко въздух, пулсът му се стабилизира, вдървените му мускули започнаха да се отпускат.

— Колко време съм спал?

— Половин час.

Изправиха се, плувнали в пот. Земята се тресеше, тъканта на купола провисваше и се люлееше. Либра отново танцуваше своята кошмарна полка, своя *Totentanz*. Слънцето, макар и изгряващо, като че ли беше станало по-голямо и по-червено. В рядката атмосфера се бяха издигнали газове и прахоляк.

— Какво му е, Оуен?

— Мисля, че умира с тях.

— С тях... Но те вече са мъртви, сигурен съм.

— Деветима. Били са премазани, задушавали са се. Всички те са били той, той е всички тях. Те са умрели и сега той преживява смъртта на всеки, един по един.

— Милостиви боже! — изпъшка Мартин.

Следващият път беше почти същото. Петият път беше по-зле, защото Каф се бореше и бълнуваше, опитваше да говори, но не успяваше да произнесе отчетливи думи, сякаш устата му беше запушена от камъни и глина. След това пристъпите станаха по-слаби, но той също беше изтощен. Осмият пристъп започна към четири и половина. Пуг и Мартин се мъчиха до пет и половина, правеха всичко възможно да задържат живота в тялото, което се плъзгаше към смъртта без съпротива. Опазиха го, но Мартин предрече:

— Следващият ще го довърши.

Така и стана. Пуг обаче издишваше собствения си дъх в отпуснатите дробове, докато самият той не припадна.

Събуди се. Куполът беше в непрозрачен режим, вътре нямаше никакви светлини. Заслуша се и чу дишането на двама заспали. Той също заспа и повече нищо не го обезпокои, докато не го събуди гладът.

Слънцето се бе издигнало доста високо над тъмните равнини, а планетата бе престанала да танцува. Каф спеше. Пуг и Мартин си направиха чай и го огледаха, доволни от победата си.

Когато Каф се събуди, Мартин отиде при него.

— Как се чувстваш, старче?

Не получи отговор. Пуг зае мястото на колегата си и се вторачи в кафявите мътни очи, които гледаха към него, но не срещаша погледа му. Както и Мартин, той също бързо извърна лице. Затопли хранителен концентрат и го поднесе на Каф.

— Хайде, пий.

Видя как мускулите в гърлото на клонирания се свиват.

— Оставете ме да умра — каза младият мъж.

— Няма да умреш.

Каф говореше ясно и отчетливо.

— Аз съм девет десети мъртъв. Не е достатъчно, за да живея.

Тази яснота убеди Пуг и той се зае да се бори с убеждението.

— Не — заяви с нетърпящ възразение тон. — Те са мъртви. Другите. Братята и сестрите ти. Ти не си те, ти си жив. Ти си Джон

Чоу. Твоят живот е в твоите ръце.

Младият мъж лежеше неподвижно, загледан в мрака, който не беше там.

Мартин и Пуг се редуваха с транспортъора и няколко робота да спасяват оборудването, останало пред входа на мината, защото цената му беше буквално астрономическа. За сам човек работата беше много и вървеше бавно, но не искаха да оставят Каф сам. Този, който се грижеше за него в купола, се занимаваше и с документацията, а Каф седеше или лежеше, загледан в тъмнината, без да говори. Дните минаваха в мълчание.

Един ден радиото се закашля и проговори — мисията се обаждаше от кораба.

— Кацаме на Либра след пет седмици, Оуен. Трийсет и четири земни дни и девет часа по моя преценка, от този момент. Как са нещата под купола?

— Не са добре, шефе. Експлоатационният екип загина в мината, с изключение на един. Стана земетресение. Преди шест дни.

Радиото изпраща и запя звездна песен. Шестнайсет секунди забавяне във всяка посока. Корабът в момента беше някъде около Планета II.

— Мъртви, с изключение на един? Ти и Мартин невредими ли сте?

— Ние сме добре, шефе.

Трийсет и две секунди.

— „Врабец“ остави експлоатационен екип тук, при нас. Може да го насоча към проекта Адска паст, вместо към проекта в Квадрант 7. Ще решим, когато пристигнем. Във всеки случай ти и Мартин ще бъдете освободени в Купол 2. Нещо друго?

— Няма.

Трийсет и две секунди.

— Добре тогава, до скоро, Оуен.

Каф чу всичко, а по-късно Пуг му каза:

— Шефът може да поиска да останеш тук, с новия екип. Ти познаваш обстановката.

Понеже бе наясно с живота в дълбокия космос, искаше да предупреди младия човек. Каф не отговори. След като каза, че е девет десети мъртъв, не бе проронил и дума.

— Оуен? — обади се Мартин по комуникатора в костюма си. — Той не е на себе си. Смахнал се е. Луд е.

— Справя се чудесно за човек, който е умирал девет пъти.

— Наистина ли? Като изключен андроид? Единствената емоция, която му е останала, е омразата. Погледни очите му.

— Това не е омраза, Мартин. Слушай, истина е, че в определен смисъл е мъртъв. Не мога да си представя какво изпитва. Но не е омраза. Дори не ни вижда. Прекалено тъмно е.

— В тъмното понякога прерязват гърла. Мрази ни, защото не сме Алеф, Йод или Заин.

— Може би. Мисля обаче, че сега е свършено сам. Не ни вижда и не ни чува, това е истината. Досега не му се е налагало да вижда или чува когото и да било. Досега никога не е оставал сам. Виждал е себе си, разговарял е със себе си, живял е със себе си, през целия си живот е имал девет други себе си. Не знае как да се справя без тях. Трябва да се учи. Дай му време.

Мартин поклати едрата си глава.

— Хахо — процеди. — Просто не забравяй, когато си сам с него, че може да счупи врата ти с една ръка.

— Може — съгласи се Пуг: мъж с мек глас и срязана скула. Усмихна се. Бяха пред двойната херметизираща врата на купола и програмираха робот, за да поправи един от повредените транспортъри. Виждаха Каф да седи в голямото полуяйце на купола като муха в парче кехлибар.

— Подай ми програмния пакет, ето там. Защо мислиш, че той ще се оправи?

— Защото е силна личност, несъмнено.

— Силна? По-скоро е осакатен. Девет десети е мъртъв, както се изрази.

— Но не е умрял. Жив е. Той е Джон Каф Чоу. Имал е страхотно чудато детство, но всяко момче един ден трябва да се освободи от семейството си. Ще го направи и той.

— Не си го представям.

— Замисли се, Мартин. Защо е това клониране? За да подобри човешкия род. Отиваме на зло. Погледни мен. Коефициентът ми на интелигентност и общото ми състояние са наполовина на тези на Джон Чоу. Въпреки това беше толкова важно да изпратят точно мен да служа

в далечния космос, че ме снабдиха с изкуствен бял дроб и коригираха късогледството ми. Ако имаше достатъчно на брой млади и здрави мъже, щяха ли да се занимават с късоглед уелсец с един бял дроб?

— Не знаех, че си с изкуствен бял дроб.

— Съм. Не е метален обаче. Човешки е, отгледан в резервоар от нечий клетки. Клониран, ако щеш. Вече така произвеждат органи за присаждане. Вместо цели хора, клонират само части. Така или иначе, този дроб сега е мой. Искam да кажа, че в наши дни има твърде много такива като мен, и недостатъчно като Джон Чоу. Опитват се да подобрят качеството на генетичния фонд на човечеството, който се е превърнал в застояло блато след последния срыв в популацията. Тоест, ако някой е клониран, той е силен и умен. Поне такава е логиката.

Мартин изсумтя. Роботът леко забръмча.

Каф ядеше малко. Преглъщаше с усилие, задушаваше се и се отказваше след няколко хапки. Отслабна с около осем-десет килограма. След три седмици обаче апетитът му започна да се възстановява и един ден се зае да преглежда вещите на клонираните — спалните чували, инструментите, книгата, които Пуг беше подредил старателно в края на прохода между сандъците. Сортира нещата, изхвърли някои книжа и предмети, други прибра в малки пакети, после отново се върна към будната кома.

След още два дни проговори. Пуг опитваше да отстрани някакъв шум в записващото устройство и не успяваше. Мартин беше извадил джета, за да провери картите на Пампата.

— По дяволите! Проклятие! — изруга Пуг, а Каф попита тихо:

— Искаш ли да го направя аз?

Пуг се сепна, овладя се и му подаде машината. Младият мъж я разглоби, после я сглоби, после я остави на масата.

— Пусни запис — каза Пуг с неутрален глас. Човъркаше нещо на друга маса.

Каф пусна най-горния диск — хорал. Изтегна се на леглото си. Пространството под купола се изпълни с пеенето на стотина човешки гласове. Той лежеше неподвижно, с безизразно лице.

През следващите дни се зае с няколко рутинни задачи, без никой да го кара. Не предприемаше нищо, за което се изискваше инициатива, а ако го караха да свърши нещо, не реагираше изобщо.

— Справя се добре — отбеляза Пуг на аржентинския диалект.

— Не. Превръща себе си в машина. Прави това, което е програмиран да прави, не реагира на нищо друго. По-зле е, отколкото преди, когато изобщо не функционираше. Вече не е човек.

Пуг въздъхна.

— Е, лека нощ — каза на английски. — Лека нощ, Каф.

— Лека нощ — отвърна Мартин. Каф остана мълчалив.

На следващата сутрин, когато закусваха, Каф протегна ръка над чинията на Мартин, за да вземе препечена филийка.

— Защо не каза? — попита Мартин с любезността на потиснатото раздражение. — Щях да ти я подам.

— И сам я достигнах — отвърна Каф с равен глас.

— Така е, но има нещо друго. Да искаш да ти подават нещо, да поздравяваш с „добро утро“ или да пожелаваш „лека нощ“ не е чак толкова важно, но все пак, когато някой ти каже нещо, трябва да отговориш...

Младият мъж погледна с безразличие в посоката, в която седеше Мартин. Очите му все още сякаш не можеха да видят този, към когото гледат.

— Защо трябва да отговарям?

— Защото някой ти е казал нещо.

— Защо?

Мартин сви рамене и се засмя. Пуг скочи на крака и пусна резачката за камък.

Малко по-късно подхвърли:

— Откажи се от това, Мартин, моля те.

— Поведението е от съществена важност в малките изолирани екипи. Някакво поведение. Каквото успеете да изработите съвместно. Учили са го на това, всички в далечните експедиции го знаят. Защо той умишлено го пренебрегва?

— Ти казваш ли „лека нощ“ на самия себе си?

— Е?

— Не виждаш ли, че Каф през живота си не е познавал никого, освен самия себе си.

Мартин се замисли, после изригна:

— Значи, бога ми, тази работа с клонирането е сбъркана! Няма да стане така. Какво ще направят за нас всичките тези репродуцирани гении, след като дори не знаят, че съществуваме?

Пуг кимна.

— Може би е по-мъдро клонираните да се разделят и да се възпитават заедно с други деца. Но пък иначе стават великолепни екипи.

— Така ли? Не знам. Ако тази група беше от десет посредствени и неефективни инженери, дали всичките щяха да умрат? Ами ако тези хлапета, когато удариха трусовете и всичко е започнало да потъва, са се втурнали едновременно навътре в мината, за да помогнат на този, който е бил най-дълбоко? Дори Каф е бил вън и е влязъл... Хипотетично е, обаче си мисля, че ако бяха десет обикновени объркани хора, повече биха останали живи.

— Не знам. Истина е, че еднояйчните близнаци често умират по едно и също време, дори ако никога не са се виждали. Идентичност и смърт... колко странно.

Дните минаваха, червеното слънце пълзеше по тъмното небе. Каф не говореше, когато се обръщаха към него, Пуг и Мартин се тросваха един на друг по-често, всеки ден. Пуг се оплака от хъркането на Мартин. Обиден, Мартин премести леглото си в другия край на купола и не продума на Пуг няколко дни. Пуг тананикаше уелски погребални песни, докато Мартин не се разсърди, след което Пуг не му говори известно време.

В деня преди очакваното пристигане на кораба на мисията Мартин обяви, че отива до разлома.

— Мислех, че поне ще ми помогнеш да приключим анализа на скалите с компютъра — ядоса се Пуг.

— Каф може да ти помогне. Искам да огледам Рова още веднъж. Забавлявай се — добави Мартин на диалекта, засмя се и излезе.

— Какъв е този език?

— Аржентински. Казах ти го веднъж, не помниш ли?

— Не знам — отвърна младият мъж и след малко добави: — Напоследък забравям много, струва ми се.

— Точно това не е от значение, определено — успокои го Пуг внимателно и изведнъж си даде сметка колко важен е този разговор. — Ще ми помогнеш ли с компютъра, Каф?

Младият мъж кимна.

Пуг беше оставил много неща недовършени и работата им отне цял ден. Каф беше добър сътрудник, много по-систематичен и бърз от

самия Пуг. Равният му глас, след като отново говореше, лазеше по нервите, но това беше без значение — оставаше да мине само този единствен ден, след което щеше да дойде корабът със стария екипаж — другари и приятели.

През почивката, когато пиеха чай, Каф попита:

— Какво ще се случи, ако изследователският кораб се разбие?

— Всички ще умрат.

— Имах предвид, с теб.

— С нас? Ще изпращаме сигнали за бедствие и ще живеем на половин дажба, докато не дойде спасителен екип от базата в Район 3. Намира се на четири и половина земни години разстояние. Тук имаме запаси за трима души, за... да видим... между четири и пет години. Ще е донякъде на границата.

— Ще изпратят спасителен екип само за трима души?

— Да.

Каф замълча.

— Достатъчно с веселите догадки — възкликна Пуг жизнерадостно и се надигна, за да се върне към работата. Подхлъзна се странично, а столът се измъкна изпод ръката му. Направи нещо като пирует и се блъсна тежко в стената на купола. — Боже — изпъшка на родния си език. — Какво беше това?

— Трус — отговори Каф.

Чашите за чай подскочиха на масата с пластмасово тракане, купчина книжа се плъзна от един сандък, куполът се изду и увисна. Под краката им се разнесе мощен звук, наполовина звук, наполовина тремор, недоловим за слуха тътен.

Каф седеше неподвижно. Човек, умрял в земетресение, не се страхува от земетресения.

Пуг, с пребледняло лице, щръкнала черна коса, изплашено промълви:

— Мартин е в Рова.

— Какъв ров?

— Голямата разломна линия. Епицентърът на местните земетресения. Погледни сеизмографа.

Пуг се зае да отвори заялата вратичка на едно все още дрънчащо шкафче.

— Къде отиваш?

— При него.

— Мартин взе големия джет. Дано не се повреди от труса, ако е слязъл под земята.

— За бога, човече, замълчи!

Каф стана и заговори с равен глас, както обикновено.

— Не е нужно да тръгваш след него сега. Поемаш ненужен риск.

— Ако подаде сигнал за тревога, повикай ме — заръча Пуг, затвори скафандъра на костюма си и хукна към изхода. Когато излезе вън, Либра прибра парцаливите си поли и затанцува буен танц под краката му и чак до червения хоризонт.

Каф, в купола, видя джета да се издига, да трепти като метеор в мътната светлина на деня, да изчезва на североизток. Стената на купола потрепери, земята под краката му се изкашля. Отвор на юг изпусна плътен облак черен газ.

Изпищя звънец и на централния пулт замига червена светлинка. Под нея пишеше Костюм 2, а отдолу беше надраскано А.Г.М. Каф не изключи сигнала. Опита да се свърже с Мартин, после с Пуг, но никой от двамата не отговори.

Когато вторичните трусове стихнаха, се върна към работата си и завърши започнатото от Пуг. Отне му около два часа. На всеки половин час опитваше да се свърже с Костюм 1, после с Костюм 2, но не получаваше отговор. Червената светлина престана да мига след час.

Стана време за вечеря. Каф приготви храна за един човек и я изяде. Легна на леглото си.

Вторичните трусове престанаха почти изцяло, ако не се броят слабите, едва доловими тремори, през дълги интервали. Слънцето беше увиснало на запад, елипсовидно, бледочервено, огромно. Не потъваше забележимо. Нямаше никакви звуци.

Каф стана и започна да крачи из разхвърляния, почти изцяло запълнен, претъпкан, опустял купол. Тишината продължаваше. Каф отиде до устройството и пусна първия запис, който му попадна. Беше чиста музика, електронна, без хармонии, без гласове. Свърши. Тишината продължи.

Униформената туника на Пуг, с едно скъсано копче, беше метната върху купчина скални проби. Каф остана загледан в нея известно време. Тишината продължаваше.

Детският сън: На света не е останал никой друг жив, освен мен.
В целия свят.

Ниско, северно от купола, проблесна метеор.

Устата на Каф се отвори, сякаш опитваше да каже нещо, но не излезе нито звук. Отиде бързо до северната стена и се втренчи в желатиновата червена светлина.

Малката звезда приближи и се спусна. Две фигури затъмниха входа. Когато влязоха, Каф беше близо. Костюмът на Мартин беше покрит с прахоляк, така че изглеждаше оцветен и осеян с брадавици като повърхността на Либра. Пуг го държеше за ръката.

— Ранен ли е?

Пуг се измъкна от костюма си, помогна на Мартин да свали своя.

— Потресен е — отговори кратко.

— Парче скала падна върху джета — обясни Мартин, седна на масата и разпери ръце. — Добре, че не бях вътре. Паркирах го и се заех да ровя из прахоляка на мястото с въглероден прах, и изведнъж всичко се разтrese. Стъпих на едно ранно вулканично образуване, което бях забелязал от въздуха — солидна основа и далече от скалите. Тогавя видях как парчето от планетата пада върху хвърчилото, така че натиснах паникбутонa. Досега радиосигнал не съм приемал тук — винаги става така при земетресение, — затова не знаех дали сигналът ми изобщо е бил излъчен. Нещата наоколо продължиха да подскачат, от скалата продължаваха да падат парчета. Хвърчаха малки камъчета и се вдигна толкова прах, че не се виждаше и на метър. Започнах да се чудя какво ще дишам, щом ми свършат запасите, когато видях Оуен да бръмчи над Рова с тази барака, този стар, грозен прилеп...

— Искаш ли да ядеш? — прекъсна го Пуг.

— Разбира се, че искам да ям. Как беше земетресението тук, Каф? Има ли поражения? Всъщност не беше много силно, нали? Какво показва сеизмографът? Проблемът ми беше, че бях в центъра му. Стариат епицентър, Алваро. Имах чувството, че е петнайсет по Рихтер, там... Пълно унищожение на планетата...

— Седни — каза Пуг. — Яж.

След като хапна малко, желанието на Мартин да говори пресъхна. Скоро след това отиде на леглото си, в далечния край, където го бе преместил след оплакването на Пуг от хъркането му.

— Лека нощ, уелсецо с един бял дроб! — провикна се от далечината.

— Лека нощ.

Мартин млъкна. Пуг превключи стените в непрозрачен режим и затъмни купола, така че да остане съвсем слаба жълта светлина, колкото от свещ. Седна, без да прави каквото и да било, без да говори, смълчан.

Тишината продължаваше.

— Свърших с изчисленията.

Пуг кимна за благодарност.

— Получих сигнала за бедствие от Мартин, но не успях да се свържа нито с него, нито с теб.

Пуг отвърна с усилие:

— Не трябваше да отивам. Той имаше въздух за два часа, дори и само с един резервоар. Когато аз тръгнах, той можеше да е на път за тук и да се разминем. Нямахме връзка помежду си. Изплаших се.

Тишината се върна, нарушавана единствено от дълбокото, меко хъркане на Мартин.

— Обичаш ли Мартин?

Пуг вдигна ядосани очи.

— Мартин е мой приятел. Работим заедно. Той е свестен човек.

— Млъкна и след малко добави: — Да, обичам го. Защо питаш?

Каф не отговори, а го погледна. Лицето му се промени, сякаш беше зърнал нещо, което дотогава не бе виждал. Промени се и гласът му.

— Как можеш... как така...

Но Пуг не беше в състояние да му каже.

— Не знам — отговори. — Отчасти е практика. Не знам. Всеки от нас е сам за себе си, това е сигурно. Какво можеш да направиш, освен да протегнеш ръка напред, в тъмнината?

Странният поглед на Каф изчезна, прегорял от собствената си проникателност.

— Уморен съм — въздъхна Пуг. — Беше гадно да го търся в онзи черен прахоляк, сред мръсотия, когато в земята наоколо се отваряха и затваряха гърла. Отивам да си лягам. Корабът ще се свърже с нас към шест.

Стана и се протегна.

— Други клонирани — каза Каф. — Идват с другия екип.

— Така ли?

— Дванайсет. Пристигнаха с нас на „Врабец“.

Каф седна в малката жълта аура на лампата, сякаш загледан отвъд нея, към страха си — новите клонирани, многото представители на едно аз, сред които самият той не беше. Изгубен елемент от разпилян комплект, фрагмент, неумел в самотата, без да има и представа как може да се дава любов на друго същество, сега трябваше да се справи с абсолютната, затворена самодостатъчност на новия клониран индивид с дванайсет представители. Беше твърде много, несъмнено. Пуг сложи ръка на рамото му, когато мина покрай него.

— Шефът няма да настоява да останеш тук, с другите клонирани. Ще можеш да се прибереш у дома. Или, понеже си от нашия отдел, може да предпочетеш да продължиш нататък с нас. Ще имаме полза от теб. Не бързай да решаващ. Ще се справиш чудесно.

Тихият глас на Пуг заглъхна. Разкопчаваше дрехата си, леко прегърбен от умора. Каф го погледна и видя това, което не беше виждал дотогава — Оуен Пуг, другия, непознатия, който протягаше ръка в тъмното.

— Лека нощ — промърмори Пуг и се мушна в спалния чувал вече почти заспал, така че не чу как след малко Каф отговори в тъмнината с молитва.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.